

АНОТАЦІЯ
до вибіркової навчальної дисципліни

ОСНОВИ СЦЕНІЧНОГО І ЕКРАННОГО МИСТЕЦТВА
спеціальності 013 «Початкова освіта»
4 курс, VII семестр навчання

Освітня програма: «Початкова освіта»

Назва навчальної дисципліни: «Основи сценічного і екранного мистецтва»

Кількість кредитів ЄКТС/ годин за навчальним планом – 2/60

З них:

лекцій – 28 год.; практичних – 0 год.; самостійного опрацювання – 32 год.

Форма підсумкового контролю – залік

Викладач – Тарасенко Л.Л.

Мета навчальної дисципліни – формування предметних мистецьких компетентностей студентів, які забезпечать здатність до художньо-творчої самореалізації майбутнього вчителя початкової школи, вдосконалення його сценічної майстерності з метою застосування театральних та екранних засобів у навчально-виховному процесі початкової школи.

Завдання навчальної дисципліни:

- надати студентам основ художніх знань, що уможливить усвідомлення ними специфіки майбутньої професійної діяльності;
- активізувати поширення мистецького світогляду та ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкової школи на основі ознайомлення й вивчення кращих зразків сценічного та екранного мистецтва;
- формувати вміння оперувати різними видами аналізу художніх особливостей мистецьких явищ та інтерпретації творів на основі знайомства з різними формами, жанрами, стилями мистецтва;
- актуалізувати збагачення власного художньо-естетичного досвіду для подальшого використання в професійній діяльності;
- означити особливості сценічного мистецтва;
- показати взаємозв'язок і взаємозбагачення засобів сценічної виразності;
- розвивати навички теоретичних та власне глядацьких суджень.

Сформовані компетентності:

–загальнопедагогічні - володіння базовими інваріантними психологопедагогічними знаннями й вміннями, обумовленими успішністю вирішення широкого кола виховних і освітніх завдань в різних педагогічних системах; це відповідність певним професійно-педагогічним вимогам незалежно від спеціалізації майбутнього педагога; це володіння сукупністю

загальнолюдських якостей особистості, необхідних для успішної професійно-педагогічної діяльності;

–*спеціальні* - володіння специфічними для даного курсу знаннями й уміннями;

–*технологічні* (діяльнісні) - володіння професійно-педагогічними вміннями, під якими розуміється засвоєний спосіб виконання професійно-педагогічних дій, що забезпечуються сукупністю набутих знань; креативність;

–*комунікативні* - встановлення правильних взаємовідносин з вихованцями, які сприяли б найбільш ефективному вирішенню завдань навчання і виховання; прояв шанобливого, зацікавленого відношення до тих цінностей, які складають зміст позиції дитини, яким би воно простим і нецікавим не здалося; володіння прийомами професійного спілкування з колегами;

–*рефлексивні* - регулятор особистісних досягнень педагога, збудник професійного зростання, вдосконалення педагогічної майстерності. Дана компетенція проявляється в здатності до самопізнання (самопостереження, самоаналізу, критичної самооцінки), самовираження (самокритики, самостимулювання, самозмушування тощо.), самореалізації (самоорганізації, контролю та обліку діяльності з само утворення).

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення дисципліни здобувачі освіти повинні

знати:

- основні етапи становлення та розвитку синтетичного мистецтва;
- основні терміни та поняття курсу (художній образ, театр, балет, опера, п'єса, театралізоване дійство, сценарист, сценарій, сценічна увага, сценічне спілкування, сценічна дія, кіномистецтво, кінодраматургія, артистизм, тощо);
- кращі зразки сценічного та екранного мистецтва;
- зміст та методика сценічно-режисерської роботи;
- широкий спектр естетичних стилів та форм театралізованих дійств;
- складний комплекс знань, пов'язаних із специфікою драматургічного дійства, з вихованням творчого колективу;
- основи драми;
- основи суміжних мистецтв – театрального, екранного, образотворчого, музичного тощо;
- мистецтво суміжного синтезу;
- засоби образного відтворення дійсності;
- засоби сценічного втілення жанрів;

- мистецтво створення і вміння режисерського задуму;

вміти:

- користуватися основними термінами та поняттями курсу;
- формулювати проблему, яка розглядається;
- визначати мету і завдання кожної з тем, що вивчаються;
- визначати та аналізувати різні види синтетичних мистецтв;
- у практичній роботі використовувати навички роботи над собою та над роллю;
- кваліфіковано складати сценарії на основі художнього твору, казок;
- давати відгук після перегляду театральної вистави чи кінофільму.

володіти:

- технікою постановки голосового апарата, дикцією;
- закономірностями драматургії та специфікою драматургічного дійства;
- образними засобами сценічної виразності для відображення реальної дійсності;
- виховувати жагу до творчого пошуку, до експериментальних методів сценічного відтворення суспільних явищ різними видами мистецтв.

Практичним результатом творчої роботи має стати захист однієї сценарної розробки театрального дійства, однієї лялькової вистави (пальчиковий театр), однієї лялькової вистави (ляльковий театр), у якій кожен член колективу має виконати певну роль.

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Вступ. Синтетичні види мистецтва в духовній культурі суспільства.

Тема 2. Театральне мистецтво. Коротка історія розвитку світового театру.

Тема 3. Джерела сучасного театрального мистецтва України. Народний обрядово-видовищний театр. Княжий та дружинний театр доби Київської Русі.

Тема 4. Розвиток українського шкільного театру.

Тема 5. Історія вертепу – історія духовної культури України.

Тема 6. Український професійний театр – новий етап у розвитку українського національного театру.

Тема 7. Український театр ХХ століття.

Тема 8. Український театр і сучасність.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

«Основи сценічного та екранного мистецтва: теорія і практика».

Артистизм і сценічність вчителя – важливий компонент його педагогічної компетентності і культури. Становлення і розвиток професійно педагогічної майстерності вчителя. Елементи театральної педагогіки та екранного мистецтва у педагогічній діяльності.

Характеристика понять "здібності" та "вміння". Головні ознаки таланту згідно з Б.Г.Ананьєвим.

Розвиток і становлення виразного читання. Мовна підготовка майбутнього вчителя як синтез елементів театральної педагогіки. Формування виконавського вміння в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя.

Театральна система К.С. Станіславського, принципи і складові елементи "системи". Природа сценічної творчості.

Емоції і почуття. Мистецьке перевтілення, теорія П.В.Симонова про фізіологію емоцій та акторське перевтілення.

Специфіка і синтетичність театального мистецтва. Телебачення й естрада як форма мистецтва.

Елементи сценічної творчості, придатні для педагогічної праці вчителя.

Принцип засвоєння і тренування елементів уваги.

Психологічна готовність до творчого акту та її компоненти.

М'язове напруження, вправи для формування психофізичної свободи вчителя. Свідоме та підсвідоме на сцені та на уроці. Уява та фантазія.

Дія і взаємодія на сцені та на уроці. Логіка (схема) педагогічної дії, взаємодії та впливу.

Зародження театру. Види театрів. Основи режисури масових і театралізованих видовищ. Створення та виконання етюдів з деталізацією дійової лінії: на основі музичного, художнього та літературного образу. Робота актора над образом. Грим. Костюми. Сценічна культура в педагогічному просторі. Вправи на володіння технікою жестів і міміки.

Сценічна композиція. Основи сценічного руху. Гімнастика почуттів.

Акторський тренінг. Специфіка і синтетичність театального мистецтва. Розуміння і сприймання змісту спектаклю. Уміння висловлювати судження й давати оцінку театральним діям.

Медіа-освіта. Медіаграмотність. Основні принципи медіа-освіти в Україні. Порівняння та аналіз рекламних месиджів.

Кіно в системі мистецтв. Види і жанри кіно. Образна мова кіно. Оцінювання дій і вчинків героїв, логічний переказ сюжету, виявлення свого ставлення до зображених подій.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Тексти лекцій, наукова і методична література.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. – К.: Лібра, 1996.
2. Андрианова-Голицына И.А. Я познаю мир. Театр: энциклопедия. – М.: АСТ: Астрель: Транзит-книга, 2006. – 398 с.
3. Антонович Д. Український театр// Дмитро Антонович. Українська культура. Лекції. – К.: Либідь, 1993. – 592 с.
4. Дятчук В.В., Барабан Л.І. Український тлумачний словник театральної лексики. – К.: Видавничий центр "Просвіта" , 2002.
5. Злочевський П.О. Оформлення театральних і концертних виступів у школах та позашкільних установах. – К., 1993.
6. Книга вчителя дисциплін художньо-естетичного циклу: Довідковометодичне видання / Упоряд. М.С.Демчишин; О.В.Гайдамака. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 768 с.
7. Красильникова О. В. Історія українського театру ХХ сторіччя— К.: Либідь, 1999. — 208с.
8. Крижанівський Б. Книга про кіно. – К.: Веселка, - 1992.
9. Крижанівський Б. Таємниці білого екрану. – К., 1990. Масол Л. та ін. Методика навчання мистецтва у початковій школі. – Х.: Ранок, 2006.
10. Масол Л., Ганнусенко Н., Комаровська О., Ничкало С., Оніщенко О., Рагозіна В. Комплексна програма художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах. / Інформаційний збірник міністерства освіти і науки України. – 2004. - №10. – С. 9-32.
11. Масол Л.М. Концепція художньо-естетичного виховання учнів у загальноосвітніх навчальних закладах / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2004. - №10. – С.4-9.
12. Паві, Патріс. Словник театру. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 640 с.
13. Полякова Ю.Ю. У світі прекрасного Ілюстрована енциклопедія для дітей. – Х.: Веста: Видавництво „Ранок”, - 2006 – 128 с. (Я пізнаю світ)
14. Програми для початкової загальноосвітньої школи. 1- 4 класи. – К.: Початкова школа, 2006.
15. Художня культура України: Навч. посіб./ Л.М.Масол, С.А.Ничкало,
16. Г.І.Веселовська, О.І.Оніщенко; За заг. ред. Л.М.Масол. – К.: Вища школа, 2006. – 239 с.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України.

2. <http://edu.ukrsat.com/> – методичні розробки, навчальні програми, бібліотеки, олімпіади.
3. <http://iitzo.gov.ua/index.html> - офіційний веб-сайт Інституту інноваційних технологій.
4. <http://school.kiev.ua/> - портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика).
5. <http://stranamasterov.ru/> - на допомогу студентам при роботі з різними матеріалами.
6. http://ifteatr.org.ua/load/teatr_v_ukrajini_xvii_xviii_st/2-1-0-34 - театр в Україні.
7. <http://studentbooks.com.ua/content/view/219/46/1/6/> - культурологія, Гриценко Т.Б.
8. http://dn.tup.km.ua/dn/dn/k_default.aspx?lng=1&MF=7728908431898312757861523521651548986D579D24718427179D5835D5&T=r6&st=0&L=1 - виразне читання.
9. http://www.socgum.mdpu.org.ua/index.php?option=com_mtree&task=viewlink&link_id=1687&Itemid=0 - малий тлумачний словник театральнo-драматургічної термінології.